

Тақриз

ба диссертатсияи илмии Абдулмачидзода Манучеҳр Абдулмачид дар мавзӯи «Инсонгарӣ ва тарбияи инсонӣ комил дар осори Ҷалолиддини Балхӣ ва татбиқи он дар таълиму тарбияи насли наврасу ҷавонон дар шароити муосир», ки барои дарёфти дараҷаи илмии номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси 13.00.01- педагогикаи умумӣ, таърихи педагогика ва таҳсилот пешниҳод шудааст.

Таҳқиқоти Абдулмачидзода Манучеҳр Абдулмачид яке аз масъалаҳои муҳими замони муосир буда, оид ба инсонгарӣ ва тарбияи инсонӣ комил аз замони қадим то имрӯз ҷиддӣ, зарурӣ ва барои ҷамъият чизи даркорӣ, яъне тарбияи инсонӣ комил дар ҷои аввал меистад.

Инсонӣ комил дар тули садсолаҳои таърих аз насл ба насл интиқол додани урфу одатҳо, қоидаҳои бунёди муносибатҳо дар ҷомеаи муайяни миллӣ, фарҳанги он, ахлоқ арзишҳои ахлоқию маънавӣ ва ғайраро бо усулҳои муайяни санҷидашуда, аз ҷумла истифодаи тарбияи халқӣ, дар асоси таҷрибаи таърихӣ гурӯҳҳои этникӣ омӯхта шудааст. Таваҷҷуҳи Манучеҳрро пеш аз ҳама андешаи ӯ дар бораи Инсонӣ комил ҷалб намудааст, зеро он ба як қатор масъалаҳои фалсафие, ки тамоми инсониятро ба ташвиш овардааст, алоқаманд мебошад.

Мафҳуми “Инсонӣ комил” ба ин маъние, ки Ҷалолиддини Балхӣ барои расидан бар он сахм гузоштааст, яъне ифодагари инсонест, ки он аз тамоми қорҳои бад даст кашада, танҳо барои расидан ба Ҳақ зиндагии покизаро интихоб намудааст.

Илми педагогикаи муосир воқеӣ будани майлу хоҳиши Инсонро ба худшиносӣ, яъне таъба ҳусусиятҳои зехнии худ, хислатҳои шахсӣ, доираи мақсаду талаботи худӣ ӯ эътироф мекунад.

Асарҳои Мавлоно Балхӣ “Маснавии маънавӣ”, “Девони Кабир”, “Фихри мо фихӣ” муътабартарин китобҳои тасаввуф маҳсуб мешавад. Дар таҳлили ин асарҳо унвонҷӯ Абдулмачидзода Манучеҳр Абдулмачид бисёр заҳмат кашада, ҷавҳари аслии онҳоро барало нишон дода тавонистааст.

Унвонҷӯ Абдулмачидзода Манучеҳр Абдулмачид ба ҳулосае омадааст, ки бо вучуди он яке аз муҳимтарин паҳлуҳои фалсафии Мавлоно Балхӣ, -ки дар мавриди кӯшишҳои педагогӣ дар ташаккули “Инсонӣ комил” ниғаронида шудааст, бо қадри кофӣ мавриди омӯзиш қарор нагирифтааст.

Унвонҷӯ барои таҳия ва омода кардани рисолаи илмӣ, пеш аз ҳама мақсадгузорӣ, вазифаҳои таҳқиқот, объекту субъекти таҳқиқотро тибқи талаботи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон пурра риоя карда тавонистааст.

Дар вақти муайян кардани таҳқиқот фарзияро барои амали гаштани мақсади дар пеш гузошта ба навғониҳо алоқаманд карда тавонистааст. Аз иҷрои рисолаи номзадӣ то охир унвонҷӯ Абдулмачидзода Манучеҳр Абдулмачид марҳилаҳои таҳқиқотро аз соли 2018 то соли 2025 муайян карда, таъкид кардааст, ки ба осори Мавлони Балхӣ барвақт шиносӣ пайдо карда, ба хулосае омадааст, ки дар бораи ин Ҳазрат бояд кори илмӣ барад.

Дар диссертатсия аз сарчашмаҳои философия-педагогӣю психологӣ истифода карда, асоси методологияи таҳқиқотро муайян карда тавонистааст. Унвонҷӯ дар раванди омодакунии рисолаи илмӣ ҳангоми гузаронидани таҷрибаҳои омӯзишӣ дар мактабҳои таҳсилоти миёнаи умумии №1,3-и шаҳри Кӯлоб, МДТ “Мактаби Президентӣ барои хонандагони болаёқат дар шаҳри Кӯлоб”, мактабҳои №2,27 ноҳияи Муъминобод, Литсейи №1-и ба номи И.Сомони шаҳри Кӯлоб бо фарогирии 420 нафар хонанда ва 20 нафар муаллими забон ва адабиёти тоҷик озмоишҳо гузаронида шудаанд. Аз рӯи мавзӯи мазкур унвонҷӯ дар давоми фаъолияти илмӣ бурдана 7 мақола, аз ҷумла 4 мақолаи илмӣ дар маҷаллаҳои тақризшавандаи феҳристи тавсиянамудаи КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ва 3 номгӯи дар маҷаллаҳои конференсияҳо нашр кардааст.

Сохтор ва ҳаҷми диссертатсия аз муқаддима, ду боб, хулоса, тавсияҳо, рӯйхати адабиётҳои истифодашуда иборат аст. Мазмуни диссертатсия дар 209 саҳифаи ҷопи компютерӣ дарҷ гардидааст.

Абдулмачидзода Манучеҳр Абдулмачид бо азифаҳои асосии таҳқиқот, иҷроиши онҳо ба хубӣ баромада тавонист. Дар қор кӯшиш кардааст, ки ба моҳияти масъала сарфаҳм равад, дарк намоляд.

Мафҳумҳои асосии тарбияи “Инсонии комил”, худогоҳӣ, худшиносӣ, ифтихори миллӣ, фикру андешаҳои Мавлоно Ҷалолиддини Балхиро ба таври васеъ таҳлил намоляд.

Хулосаи илмии қор ҳамаи паҳлуҳои рисолаи илмиро дар бар гирифта, пешниҳодҳо ва тавсияҳои судмандро барои дар оянда ҷӣ бояд қард, пешниҳод шудаанд.

Аз рӯи ин масъала маводҳои ҷопӣ таҳия карда шуда, нуқтаҳои асосии таҳқиқот инъикос ёфтаанд.

Ҳамчун роҳбари илмӣ ҳисоб мекунам, ки Абдулмачидзода Манучеҳр Абдулмачид вазифаҳои дар пеш гузоштаи худро дуруст иҷро карда тавонистааст. Мундариҷаи қор далолат менамолянд, ки диссертант ба миён гузоштааст, дар оянда ба рушди илмҳои педагогӣ, психологӣ аҳамияти хуби илмӣ доранд.

Ҳамчун муаллими мактаби таҳсилоти умумӣ (МДТ “Мактаби Президентӣ барои хонандагони болаёқат дар шаҳри Кӯлоб”) ҷамъиятчи

фаъол тарбиятдиҳанда, иҷрои кори Абдулмаҷидзода Манучеҳр Абдулмаҷид
барои ноил шудан ба дараҷаи номзади илмҳои педагогӣ аз рӯи ихтисоси
13.00.01 пурра арзанда аст.

Роҳбар илмӣ, номзади илмҳои педагогӣ,
дотсенти кафедраи педагогикаи
Донишгоҳи давлатии Кӯлоб
ба номи Абуабдуллоҳи Рӯдакӣ,
Корманди шоистаи Ҷумҳурии Тоҷикистон

 Г. Иброҳимов

Имзои Иброҳимов Грез-ро тасдиқ мекунам:
Сардори раёсати кадрҳо ва корҳои
Махсуси ДДК ба номи А.Рӯдакӣ

Давлатов М.А.

23.10.2025

Маълумот барои тамос: 735360, Ҷумҳурии Тоҷикистон,
ш.Кӯлоб, маҳаллаи Ш.Шоҳин, хонаи 37/36. Тел: 918151415.